

Rekenmodel referentieniveaus vanaf M6

Referentieniveau

Aan de hand van vaardigheidsscores op de tussentoetsen van CITO-LOVS is te zien wanneer leerlingen de referentieniveaus 1F, 2F/1S hebben behaald of op ze op koers zijn deze te behalen. Dit kan voor begrijpend lezen en rekenen-wiskunde, vanaf M6. Ervan uitgaande dat leerlingen op M8 het referentieniveau behaald moeten hebben, kun je terug redeneren (bij een gelijkmatige ontwikkeling) welke vaardigheidsscores leerlingen op de toetsen M6 t/m E7 'moeten' hebben gescoord om op de 'goede' weg te zijn. Let op, dit is dus bij benadering. In onderstaande tabel staat dit weergegeven.

Begrijpend lezen 3.0			Functioneringsniveau		De referentieniveaus 1F en 2F voor begrijpend lezen zijn gehaald als de leerlingen in groep 8 minimaal de score hiernaast haalt. Terugrekenend op basis van de landelijke vaardigheidsgroei krijg je dan de tabel die hiernaast is opgenomen. Leerlingen die op de M6 toets dus een vaardigheidsscore van 164 of hoger hebben, liggen dus op koers om de 2F norm te halen.
Moment	1F	2F	1F	2F	
Referentie-niveau (M8)	157	195	M5E5	E7	
E7	150	185			
M7	143	182			
E6	136	170			
M6	124	164			
Rekenen 3.0			Functioneringsniveau		
Moment	1F	2F	1F	1S	
Referentie-niveau (M8)	247	281	E6M7	>M8	
E7	236	271			
M7	226	261			
E6	215	250			
M6	202	239			
Bij rekenen geldt dat de leerlingen bij de M8 toets een vaardigheidsscore van 281 moeten halen om het referentieniveau 1S te bereiken. Ook hier is het weer gemakkelijk om terug te rekenen tot de M6 toets.					

Hoe weet ik nou welk percentage leerlingen uiteindelijk de referentieniveaus op onze school moeten behalen? Daarvoor moet je eerst de gemiddelde schoolweging berekenen m.b.v. de CBS tabellen over de drie laatste jaren. Die kun je vinden op

<https://www.onderwijsinspectie.nl/trends-en-ontwikkelingen/onderwijsdata/schoolweging-po>

Kijk naar de gemiddelde schoolweging over de drie laatste jaren door in de zoekfunctie het brinnummer van je school in te vullen. Dit getal tussen de 20 en 40 is van belang voor hoeveel procent van de leerlingen 1F/2S moet behalen. Daarvoor kan je gebruik maken van onderstaande tabel (2019-2020 is eruit gelaten vanwege het ontbreken van de eindtoets):

(Voor de laatste versie, zie <https://www.onderwijsinspectie.nl/onderwerpen/onderwijsresultaten-primair-onderwijs/documenten/publicaties/2019/12/10/onderwijsresultatenmodel-voor-het-primair-onderwijs>)

In onderstaande tabel staan de signaleringswaarden per schoolwegingscategorie voor 1F en 2F/1S. Tevens staan de huidige landelijke gemiddelden genoteerd over de schooljaren 2016/2017, 2017/2018 en 2018/2019. Dit kan dus per jaar verschillen.

Schoolweging	Signaleringswaarde % 1F	Landelijk gemiddelde % 1F	Signaleringswaarde % 2F/1S	Landelijk gemiddelde % 2F/1S
20 – 21	85	99,0	66,8	78
21 – 22	85	98,7	63,9	75,1
22 – 23	85	97,6	61,1	70,7
23 – 24	85	97,4	58,6	68,4
24 – 25	85	97,2	56,6	66,4
25 – 26	85	96,9	55,1	64,9
26 – 27	85	96,9	53,6	64,1
27 – 28	85	96,7	52,1	62,8
28 – 29	85	96,5	50,5	62
29 – 30	85	96,1	49	60,3
30 – 31	85	96,0	47,3	59,2
31 – 32	85	95,2	45,5	57,1
32 – 33	85	95,1	43,5	55,5
33 – 34	85	94,6	41,5	53,7
34 – 35	85	94,1	39,5	50,4
35 – 36	85	93,2	37,5	49,8
36 – 37	85	92,9	35,7	47,5
37 – 38	85	92,5	33,9	46,6
38 – 39	85	91,8	32,1	44,1
39 – 40	85	89,5	30,3	41,3

Stel je schoolweging zit tussen de 36 en 37, dan moet dus minimaal 85% van de leerlingen bij de eindtoets 1F halen en 35,7% van de leerlingen 2F/1S.

Vul hier je gegevens in voor jullie school:

Schoolweging CBS	Signaleringswaarde 1F	Landelijk gemiddelde 1F	Signaleringswaarde 2F/1S	Landelijk gemiddelde 2F/1S

Op basis van de percentages die worden aangeleverd door de eindtoetsaanbieders kan je dan berekenen of je de normen hebt behaald, of je kan het zelf berekenen aan de hand van het rekenmodel referentieniveaus eindtoets.

Welke referentieniveaus zijn haalbaar/wenselijk voor de groepen vanaf M6?

Om te bepalen of je als school op de goede weg bent, kun je aan de hand van de meest recente scores bepalen of je op de goede weg bent om de ambities te behalen. Gaat de nieuwe groep 8 de gewenste referentieniveaus behalen en wat zijn dan passende en uitdagende doelen?

In onderstaande tabel is een voorbeeld gegeven. Je ziet hier een school die voor rekenen-wiskunde volgens de CITO-vaardigheidsscores op de laatste tussentoets (E7) niet op koers is om de ambities te behalen op de eindtoets. Te weinig leerlingen halen de gewenste referentieniveaus.

Voorbeeldtabel:

naam	vaardigheids- score E7 CITO 3.0	op koers voor referentie- niveau	naam	vaardigheids- score E7 CITO 3.0	op koers voor referentie- niveau
Luuk	218	<1F	Zumra	263	1F
Saar	221	<1F	Thomas	263	1F
Ryan	230	<1F	Duncan	269	1F
Femke	234	<1F	Linde	272	1S
Eyob	236	1F	Rosalyn	274	1S
Lucas	238	1F	Merel	274	1S
Erlin	240	1F	Evi	282	1S
Alissa	243	1F	Jelle	291	1S
Kylian	245	1F	Quinty	293	1S
Rosa	252	1F	Elise	297	1S
huidige percentages referentieniveaus			ambities van de school		
<1F	1F	1S	<1F	1F	1S
20	80	35	5	95	50

Bron: Martin Ooijvaar SKO

Je ziet hier dat er van de 20 leerlingen 4 leerlingen 1F niet behaald hebben (=20% < 1F). Dat kan je vinden in ESIS of Parnassys, maar je kan het ook zelf bepalen aan de hand van vaardigheidsscores van de leerlingen. 7 leerlingen halen de vaardigheidsscore behorende bij 1S (35%). Je kan deze scores vergelijken met de CBS tabel van hiervoor om te zien of je met de groep op de goede weg bent.

In bovenstaand voorbeeld heeft de school zelf normen gesteld (ambities) om te monitoren of de groep de goede kant opgaat. Deze groep heeft de referentieniveaus dus niet behaald in vergelijking met de ambities, maar wellicht wel op basis van de geldende signaleringswaardes en/of landelijk gemiddelde voor de schoolweging.

Op deze manier kan je vanaf M6 elk jaar monitoren of de groepen de referentieniveaus van de eindtoets waarschijnlijk gaan halen.

Dit kan een handig hulpmiddel zijn om bv. te betrekken bij het bepalen van de interventies bij de menukaart effectieve interventies voor het Nationaal Programma Onderwijs. Welke leerlingen liggen niet op koers om 1F te behalen, maar zouden dat wel moeten kunnen halen? Wat hebben deze leerlingen nodig in de komende periode om het referentieniveau wel te behalen en dus een goede start te hebben voor het Voortgezet Onderwijs? En welke leerlingen kunnen 1F/1S wel behalen maar liggen nog net niet op koers? Wat kunnen we inzetten om deze leerlingen het referentieniveau te laten behalen?

Samengevat:

1. Bepaal je gemiddelde schoolweging op basis van de laatste drie 1 oktobertellingen van het CBS;
2. Kijk in de tabel welke percentages referentieniveaus je moet proberen te halen (tabel eindtoets of tabellen vanaf M6 voor tussenopbrengsten).
3. Breng je groep in kaart en bereken of je voldoet met de groep aan de normen.
4. Bepaal voor de leerlingen die niet de eindtoets gemaakt hebben interventies voor groepen leerlingen die nog niet op koers liggen.

Succes!

Alfons Flik, onderwijsadviseur.
www.alfonsflik.nl

Bronnen:

- www.onderwijsinspectie.nl
- Artikel LinkedIn "Op weg naar de eindtoets met de referentieniveaus" van Martin Ooijevaar SKO
- www.sbwz.nl tabellen tussenopbrengsten